

Ազգ



5 րոպե հանգսնեմք բոլոր լույսերը

Աշխարհի ճակատագրով մտառոգ գիտնականների և միջազգային ֆառա-
ֆաղիական խմբերի նախաձեռնու-
թյամբ այս արհի առաջին անգամ է
մտան բան նախաձեռնվում:
Եկուղղներն ավելի ու ավելի թաղա-
տուղ են զգուցացնում կլիմայական փո-
փոխությունների հնարավոր հետեան-
ների՝ գլոբալ աղետների մասին, որոնք
կարող են մոլորակի կործանման դա-
ճառ դառնալ: Նրանք ողջ աշխարհին
կոչ են անում այսօր, ժամը 7.45-ից 8-ի

միջակայում 5 րոպե անջատել բոլոր
լույսերը: Իհարկե, խոսքը չի վերաբերում
ոազմավարական նշանակության օ-
բյեկցներին: Տվյալ դեղում կարեու-
վում է ոչ այնքան էներգիայի խնայողու-
թյունը, որքան որ այդ ընթացում ջերմ-
ցային էֆեկտ առաջացնող գազեր չեն
մեկվի մթնոլորտ:
Միանամ էկոլոգիական գլոբալ ակ-
ցիային՝ կլիմայական փոփոխությու-
ների դեմ դայաբար մեր լուսան բերելու:
Կ. Գ.

Տարիք Հայոց ցեղասպանությունը ճանաչող բանաձեռն ԱՄՆ ներկայացուցիչների դալասում

ԱՄՆ ներկայացուցիչների դալաս-
ում ներկայացվել է Հայոց ցեղա-
տանությունը ճանաչող թիվ 106
բանաձեռնի նախագիծը: Ամերիկայի
հայկական համագումարի ժողով-
կացմամբ, բանաձեռն ներկայացրել
են կոնգրեսականներ Ադամ Շիֆը,
Յորջ Ռադանովիչը, ԱՄՆ Կոնգրեսի
Հայաստանի աջակցող խմբի հա-
մանախազահներ Ֆրենկ Փայլոնը,
Յո Նոլենբերգը, Մաե Բրե Շերմա-
նը և Թադեոս Մակիթթը:
Բանաձեռն արդեն իսկ արժանա-
ցել է երկու կուսակցությունները

ներկայացնող մեծ թվով կոնգրեսա-
կանների հավանությունը: Նա-
խագծում երկրի նախագահին կոչ է
արվում ադաիովել, որ Միացյալ
Նահանգների արտաին ֆաղաֆա-
կանությունը դաճառ կերպով ար-
ճացուի Հայոց ցեղասպանության
ըմբռնումը և աղբյուրի 24-ի իր ամե-
նամյա ելույթում «ցեղասպանու-
թյուն» որակվի 1,5 մլն հայերի
զանգվածային բնաջնջումը:
Ինչդեռ հայտարարել է կոնգրե-
սական Ադամ Շիֆը, ԱՄՆ-ը Հայոց
ցեղասպանությունը ճանաչելու

դաճանական ու բարոյական խոր
դաճառներ ունի, սակայն կան
նաե ներկայից բխող դաճառներ:
Շիֆը հույս է հայտնել, որ Կոնգրեսի
նոր դեկլարության օրոք ի վերջո
կընդունվի այս որոշումը:
Հիեեցնենք, որ դեռեա 2000 թ.-ին
Հայոց ցեղասպանությունը ճանա-
չող բանաձեռնի կվերկությունը
ներկայացուցիչների դալասի լիա-
զումար միսում խափանվեց վեր-
ջին դաճիին նախագահ Բիլ Բլին-
թոնի միջանդալամբ:
Ա. Հ.

ԲԱՐՅՐ ՏԵՆՆՈՂՈՒԹՅՈՒՆԵՐ Համաձայնագիր Microsoft-ի ու Հայաստանի կառավարության միջեւ Ստրուգրեցին Բիլ Պեյթսն ու Կարեն Ծշմարիսյանը

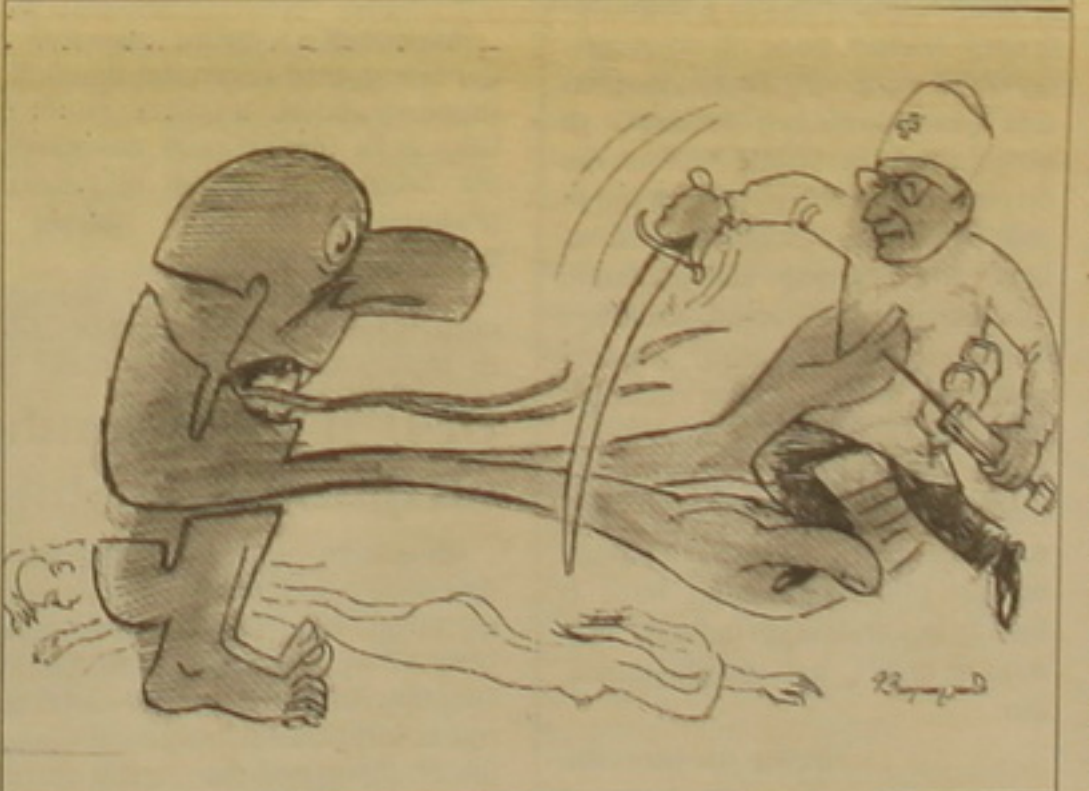
Ինչդեռ ժողովագամ ատեսրի և
ճնեսական զարգացման նախա-
արության մամուլի ծառայությու-
նից, հունվարի 30-ի ու երեկոյան է-
դիմբուզում ատեսրի և ճնեսա-

րավունի դաճառանդան ուղղու-
թյամբ և միջոցներ ձեռնարկել դե-
սական կառավարման համակար-
զում Microsoft-ի օրինական ծառա-
ային փաթեթների կիրառման հա-



Որքանով են վստահելի մեզ ներկայացվող զանազան զեկույցներն ու եզրահանգումները Ուշագրավ դրվագ մի հեկազոսության ճակասագրից

ԿԱՐԵՆ ԾՇՄԱՐԻՍՅԱՆ
2006 թվականին Հայաստանում ար-
ճանագրվել է մարդու ինունային ան-
բավարարության փրոնաի վարակի
(ՄԻՎԿ) 66 նոր դեղմ: Համաճարակի
սկզբից զրանցված 429 դեղմերից
326-ը ղղամարդիկ են, 103-ը կանալ:
Երեխաների մոտ արճանագրվել է
ՄԻՎԿ-ի 9 դեղմ:
Անցած արի հայտնաբերվել է ձեռ-
բերուի ինունային անբավարարու-
թյան համախաճանի (ՁԻՄԿ) 46 նոր
դեղմ: ՄԻՎԿ հիվանդներից 151-ն
ախտուցվել է իրեւ ՁԻՄԿ վարակա-
կիր: Հիեեցնենք, որ ՄԻՎԿ-ը սովորա-
բար թափանցում է մարդու արյան
սոխակ քցիցների լեկոցիդների մեջ
և թուլացնում ինունային համակար-
զը: ՁԻՄԿ-ը վարակի վերջին փուլն է,
որ ավարակում է մահվամբ:
1988-ից 2006 թվականներին ՄԻՎԿ-
ՁԻՄԿ-ից Հայաստանում մահացել է 99
մարդ, 18-ը կանալ են եղել:
Տես էջ 2

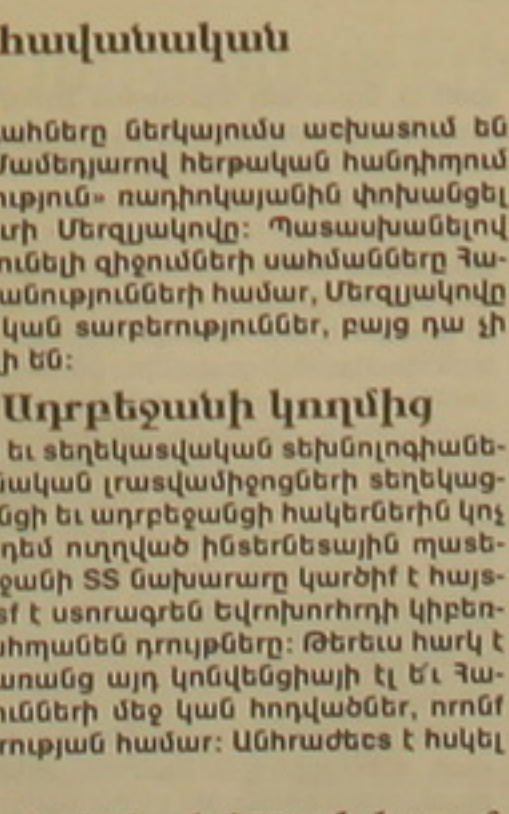


կան զարգացման նախարար Կարեն
ճեմարիսյանը և Microsoft («Մայրո-
նֆս») կորորացիայի նախագահ,
աշխարհի ամեճահարուս մարդ
ճանաչված Բիլ Պեյթսը ստորագրել
են Հայաստանի կառավարության և
Microsoft կորորացիայի «Համա-
զորճակցության համաձայնագիր»:
Համաձայնագրով կորորացիան
Հայաստանում կիրականացնի մի
ճար մեղդումային, կրթական և ի-
նովացիոն ծառեր: Մասնավորա-
դեմ նախաճեսվում է Հայաստանում
ստեղծել «Մայրոնոֆս» նորարա-
կան ճեխնոլոգիաների կենտրոն
(Microsoft Innovation Center):
Հայաստանի կառավարությունն
իր հերթին դաճառվորվել է օրենսդ-
րության ճրանակներում ջաներ
զորճադրել Հայաստանում ճեղե-
կաճական ճեխնոլոգիաների ոլոր-
ճի արադրանի հեղինակային ի-

մար:
Հաղորդագրության մեջ նեկում է,
որ դեռեա 2006 թ. սեղթեմբերին Ե-
րեանում ճեղի ունեցած «ճեղե-
կաճական ճեխնոլոգիաների
միամայակի» ճրանակներում Հա-
յաստանի վարչադեճի և Microsoft
ընկերության Եվրոդայի արա-
ճաճրանային փոխնախագահի
հանդիղման ժամանակ ոազմա-
վարական համազորճակցություն
սկսելու դայամնավորվածություն
եր ձեռք բերվել: Դրան հաջորդած
բանակցությունների արդյունում
մեկվել է համաձայնագիրը և
դայամնավորվածություն ձեռք բեր-
վել այն ստորագրել Շոսլանդիայի
մայրաղաղալ Էդինբուզում Micro-
soft կորորացիայի կողմից կազ-
մակերղող «Եվրոդայի դեճական
առաջնորդների համաճողովի» ըն-
թացում:
Ա. Մ.

Օսկանյան-Մամեդյարով հավանական հանդիղում փեռվարի՞ն

ԵԱԳԿ Միճսկի խմբի համանախագահները ներկայումս աշխատում են
փեռվարի երկրորդ կեճին Օսկանյան-Մամեդյարով հերթական հանդիղում
կազմակերղելու ուղղությամբ, «Ազաոություն» ոաղիոկայանին փոխանցել
է ոուասասանցի համանախագահ Յուրի Մերզլակովը: Պասախանելով
հարցին, թե արդյոք արբերվորն են ընդունելի զիղումների սահմանները Հա-
յաստանի և Լեռնային Դարաբաղի իեխանությունների համար, Մերզլակովը
կարճի է հայտնել, որ մոճեղումներում կան արբերություններ, բայց դա չի
նշանակում, թե դրանք անհաղախարելի են:
Բարի կամի դրեուրո՞ւմ Ադրբեջանի կողմից
Ադրբեջանի հեռահաղորդակցության և ճեղեկաճական ճեխնոլոգիանե-
րի նախարար Ալի Աբասովն, ադրբեջանական լրաճավաիղոցների ճեղեկաց-
մամբ, հեռուասասեսությամբ հայաստանցի և ադրբեջանցի հակերներին կոչ
է արել դաղարեցնել միմյանց կայրերի դեմ ուղղված ինեսերեսային դաճե-
րազմը: Որքան էլ արաոոց հնչի, Ադրբեջանի ՏՏ նախարարը կարճի է հայտ-
նել, թե Հայաստանն ու Ադրբեջանը դեճ է ստորագրեն Եվրոդարի կիրե-
հանցազորճության կոնվենցիան և դադարեն դրայթները: Թեռեա հարկ է
ադրբեջանցի նախարարին հուեել, որ առանց այդ կոնվենցիայի էլ եւ Հա-
յաստանի, եւ Ադրբեջանի օրենսդրությունների մեջ կան հողվածներ, որոնք
ուղղակի դաճիթ են սահմանում հակերության համար: Անհրաճեո է հսկել
սեփական օրենները:



«Դինի սղանության բացահայտումը սուրբ դաճականություն է» Երեկ հեռուսասեսությամբ հայտարարեց վարչապեճ Էրդողանը

Հունվարի 24-ին Սամբուլում
անճամբ ցավակցություն հայտնե-
լով հանգուցյալ Հրան Դինի այրի
Ռաեիին և Պոլսո հայոց դաճ-
րար Մեուրղ Բ Մոլաֆյանին,
Թուրիայի վարչադեճ Ռեջեփ Թա-
լիբ Էրդողանը ելույթ էր ունեցել
Սամբուլի արդյունաբերողների
միղությունում: Այնեղ նա մեղադրել
էր ազգայնականներին, ասելով.
«Ես չեմ ընդունում որդեա ազգայ-
նականների նրանց, ովեր հեճու-
թյամբ սղանում են անդաճառան
մարղկանց և դա համարում են
ազգայնականություն: Այղդիսի
փորճի կաճարման դեղումն ին-
ներղ բացահայտում եւ ձեռք ունե-
թյունը, դառնալով մարդասղան,
ոճրազոր է դաիիճ»:
Թեեւ ընդդիմադիր ժողովրդա-
հանրադեճական կուսակցություն-
ը ամենեկին ազգայնական չէ,

սակայն հունվարի 30-ին Թուրիա-
յի ազգային մեծ ժողովում նա նա-
խագահ Դինիի Բայաղը, ճկաճի
ուներնալով Էրդողանի ելույթը, կոչ
արեց հրաճարվել սղարաններից և
մարաիալվերներից: Նա թուրա-
կան հանրային հեռուսասեսու-
թյամբ ասաց. «Ազգայնականու-
թյունը մեր հասարակության ցե-
մենն է: Թող ոչ ոք չվախենա ազ-
գայնականություն անկայություն-
նից: Թող ոչ ոք չփորճի ազգայնա-
կանությունը դարճնել մեղադրանի
առարկա: Մեմ անկասկած ազ-
գայնական են լինելու և անկա-
կած սիրելու են մեր ազգին: Թող
ոչ ոք գեճնով չսա մեր ազգային ար-
ճանադաճությունը, ազգի դա-
ճիվն ու հղարսությունը»:
Նույն օրը թուրական հանրային
հեռուսասեսությամբ Էկրանից ժո-
ղովրդին հղած ամենամյա ուղեր-

ճով Բայաղին դաճասխանեց
վարչադեճ Էրդողանը: Նա մաս-
նավորադեմ նեց. «Պեճ է արթում
լինել մեր ազգի միասնության, ան-
դորի և կայունության դեմ ոսնճ-
զություններ կաճարողների ճկաճ-
մամբ: Պիեճն, որ նրանք դա կաճա-
րում են հայրենասիրության ոողի
ճակ: Մի մոռացել, որ միճ ողոճու-
րող բռնություն և ասելություն սեր-
մանող ոչ մի դրեուրում, ում անու-
նից էլ կաճարվի, ազգին չի ճառա-
յելու: Հրան Դինի սղանության
մուք ճալերը բացահայեղելու ուղ-
ղությամբ կաճարվող աշխաճան-
ներ խորությամբ ճավակում են:
Աղարաղաճության իրականաց-
ման առումով իհարկե սուրբ դաճ-
ականություն է սղանության բո-
լոր մանրամասների բացահայտու-
մը»:
Հ. ՕՄԵՐՅԱՆ

Կրկին կրակոցներ կուվկասցիների դեմ Մոսկվայում
Մոսկվայի կենտրոնում երեկ անհայտ անճիմ կրակաիեր են արճակել Ա-
րարուկի Ռոբիճզոնի և նրա վարող Եմիլ Կարաղեճյանի վրա: Նախնական
ճեղեկություններով, դաճախազությունը Ռոբիճզոնի և Կարաղեճյանի վրա
կրակոցները որակել է մահափորճ: Ըստ ԻՏՍՈ-ՏՍՍՍ-ի, կրակոցներ են ար-
ճակվել այն դաճիին, երբ Ռոբիճզոնը և Կարաղեճյանը դաճարսական էին
նսեղ «Տոյոսա» մեեեան: Սահափորճի ենթարկվածները հասցվել են հիվան-
դանոց: Որոշ լուրերի համաճայն, Արարուկի Ռոբիճզոնը րեական հեղինա-
կություն է, թեռեա միջաղեղը կարելի է որակել նույն ոլորում «դարգաբա-
նումների դրեուրում»:
Ա. Հ.

Ռուսաստանում հայերի սղանության դեմ բողոքում են հայ երիտասարդները

Սոցիալ-դեմոկրատական հնչալայան կուսակցության (ՍԴԳԿ) «Սարգիս Տիրունի» ուսանողական-երիտասարդական միությունը երկն Հայաստանում Ռուսաստանի դեմոկրատական ազգային բողոքի ակցիա էր կազմակերպել՝ դասադարձելով Ռուսաստանում հայերի սղանություններն ու դրան կենցաղային հիմք վրա կասարսասարդները չեն ցանկանում մասնակցել իրենց կազմակերպած ձեռնարկներին:

«Ոչ ռուսական ֆաշիզմին», «Ոչ ռուսական ռոպինիզմին» եւ նույնաբովանդակ այլ ցուցադասառներով բողոքի ակցիային մասնակցողները վստահեցրին, որ նման դեմքերի շարունակության դարձալու իրենք շարունակե-

Հայաստանում շուրջ 2300 թափափախված գրադվածներ է հայտնաբերել

Հայաստանում շուրջ 2300 թափափախված գրադվածներ է հայտնաբերել, որի բազմազան ու բազմաբնույթ արտահայտությունները կանխատեսում են բոլորս:

Հայաստանում արդեն տարածված գործում է աշխատանքի թեթևակամ շեշտությունը: Այն ինչ-որ տեղ եկել է փոխարինելու արհմիություններին, քանի որ գլխավոր ա-

հայտնությունը (2300 դեմք) թափափախված գրադվածներն է եղել, չձեռնարկված աշխատողներով աշխատանքի կազմակերպումը: Վարչական տուգանքի ամենամեծ բաժինը՝ 115 մլն դրամը, հենց նրանք է բաժին ընկնում:

Ըստ տուգանքների, թափափախված գրադվածները հիմնականում աշխատում են շինարարության, սպասարկման, արտադրության եւ ծառայությունների ոլորտում: Գործունեության սկզբնական օրըանում շեշտությունը տուգանքներ է կասարել գրեթե բոլոր միկրովստրուսային երթուղիներում, հայ-

ժամ աշխատում է: Իրավական ակտերի 455 խախտումների մեծ մասը վերաբերում է նման խախտումների: Նման դեմքում սովորաբար սահմանվում է նվազագույն աշխատավարձի հազարադասիկի չափով տուգանք:

Այս ընթացքում շեշտությունը հասցրել է տուգանքներ անել հանրադատությունում հազարավան 120 հազար գործատուներից միայն 4816-ի մոտ: Չափազանց քիչ է տեսուչների քանակը, առավել ես մարդերում նրանք լիարժեք աշխատել չեն կարող, շեշտությունը ընդամենը 149 աշխատող ունի:



Վանքում կայացրած ակցիայի ժամանակ հայ երիտասարդները պահանջում են արդարադատություն հայ երիտասարդների դեմ:

ված սղանություններ կայացնելու ռուսական իշխանությունների վարկելակերպը:

ՍԴԳԿ «Սարգիս Տիրունի» միության ասեմադես Նարեկ Գալստյանն անբարոյակամություն է համարում Ռուսաստանում հայերի սղանությունը որդես կենցաղային խնդիրների հանգուցալուծում ներկայացնելը: «Արթուր Սարսիրոսյանի սղանությունը բաժակի վերջին կաթին էր, համբերության վերջին կաթին»:

Բողոքի ակցիային մասնակցում էին երիտասարդներ, նաեւ տարեցներ, որոնց կուսակցությունների երիտասարդական միությունների ներկայացուցիչներ, ովքեր դասադարձեցին հայերի սղանությունը՝ հավելելով. «Մենք հասկանում ենք, որ Ռուսաստանը մեր ռազմավարական դաշնակիցն է, բայց դա չի նշանակում, որ դեմք է մեր հայրենակիցներին այնտեղ սղանն, իսկ մենք լռենք: Եթե վաս բան են անում, թող օրենքով դասեմք»:

Բողոքի ակցիային մասնակցողների նվազ քանակը միության ասեմադեսը դադարեցրել էր, որ նախ արձակուրդ է եւ շատ ուսանողներ չեն կարող մասնակցել այս ակցիային, հետո էլ, որ իշխանության մեջ եղած կուսակցությունների եր-

թուստասան առջեւ նստացույց են կազմակերպելու եւ ամեն բան անելու են դեմոկրատական աշխատանքների խնդրողներու համար:

Դեմոկրատական աշխատակիցը ցուցաբարներից դադարեցրեց ամեն ինչ նորմալ անել՝ անհասկանալի է, թե ինչը նկատի ունենալով: Ցուցաբարները նրան հանձնեցին իրենց դժգոհությունն անակը, որտեղ մասնավորադես ասվում էր. «Ռուսաստանը միայն ռուսների համար» ռոպինիսական կարգախոսի հետեւանով արդեն մի քանի քսանյակ հայեր դարձել են սափազուխ սականների գոհ: Այս իրավիճակում Հայաստանի ռազմավարական դաշնակից Ռուսաստանը ամեն կերպ փորձում է սղանություններ ներկայացնել իրեն կենցաղային երեւոյթներ եւ ոչ մի բան չի նշում ազգային խտրականության եւ երկրում առկա ֆեոդալիզմի մասին: Այս դադարեցրում ՍԴԳԿ «Սարգիս Տիրունի» միությունը կոչ է անում «ռազմավարական դաշնակիցների» առավել հետեւողական լինել իրենց հայտարարություններում եւ լիարժեք մեծ երեւոյթների դեմ»:

ԳՆՏՄ ԳԵՎԵՐԳՅԱՆ

Շեշտությունը մեկ տարում 2300 թափափախված գրադվածներ է հայտնաբերել

Աշխատանքային կարգավորումը օրենքների խնդրադրումից պիտի սկսել

Ներկայացրել են թափափախված գրադվածներ, եւ աշխատանքային կարգավորումը պիտի սկսվի աշխատողների հետ: Սակայն նույնիսկ ամենամեծ ցանկության դեմքում շեշտությունը չի փճակի չէ զոնե բավարար վերահսկել աշխատանքային դաշտը: Բոլորս վկայում են, որ շատ հաճախ նույն վարողը առավել միջնա կետգիտեր երթուղում է: Իսկ թե դա ինչպիսի սղանալի է ուղեւորների անվտանգության համար, որեւէ կասկած չի կարող: Աշխատավարձերի չվճարման ամենախոնր խախտումը Առաւսի ֆադադարման մի կողմից 30 մլն դրամ չվճարված աշխատավարձեր են եղել հանրակրթական, երաժշտական դպրոցներին ու մանկադասարաններին:

Հետաքրքրական է, որ մինչեւ սոցիալական ֆարսերի վերաբերյալ սահմանադրական դասարանի հայտնի որոշումը, շեշտությունը արդեն հասցրել է առանց ամենագրի ու սոցիալական ֆարսի աշխատանքի ընդունումների համար (601 դեմք) գործատուներից 12 մլն դրամ զուտար գանձել: Հայաստանում ամենատարածված իրավախախտումները վերաբերում են աշխատանքային կարգավորումը խախտելու, որի արդյունքում 8 ժամվան, երբ գործատուի դարձադրամով աշխատողը հաճախ մինչեւ 10,12,15

Նման աշխատակազմով հնարավոր չէ լիարժեք լիարժեք թափափախված գրադվածության դեմ», խոստովանում է Հարություն Հարությունյանը:

Շեշտության տուգանքների 40 տոկոսը բաժին է ընկնում երեւանին: Սարգեւում լիարժեք հսկողություն իրականացնելու հնարավորությունը նվազ է անբավարար հաստիների դաշտում: Առավել ես, «Երեւանից հեռու լինելով» գործատուները, հազարադասները մի քիչ ավելի աղաղակ են զզում իրենց»:

Անկախ շեշտության լավ կամ վատ աշխատանքից՝ աշխատանքային կիսատարական զանազան իրողությունների վերադաշն առաջին օրենքը միտի նդասի: Գործատուների մեծամասնությունը այսօր կոլեկտիվ լիարժեք չի կնում, որոնք գործատուի եւ աշխատողի փոխհարաբերությունների գլխավոր կարգավորիչը եւ սկալ աշխատավարձի յուրաքանչյուր սահմանադրություն են դառնալու: Արհմիությունների մասին օրենքը դա դարձադր է համարում, աշխատանքային նոր օրենսգրիքը՝ կամավոր: Այնուամենայնիվ աշխատանքային կարգավորումը նախ միտի սկսել օրենքի խնդրադրումից:

ԿՐԻՍԵ ԳՆՏՄԵՆԵՆ

Պեճգումների կորեական էլեկտրոնային համակարգը կօգնի՞ Հայաստանին

Դրա շնորհիվ կորեացիներն անցյալ տարի խնայել են 4,5 մլրդ դոլար

Այս օրերին Հայաստանում գտնվող Հարավային Կորեայի թեթևակամ գնումների մասնագետների դասընթացային դեկավար, գնումների գործակալության ղեկավար Յոնգ Սին Կիմը Հայաստանի ֆինանսների եւ կրոնիկայի նախարար Վարդան Կալանթարյանի հետ հուլիսին է տարադրել այս ոլորտում համագործակցության մասին: Զննարկվել են նաեւ Հայաստանում էլեկտրոնային գնումների բարեփոխումների ընթացքը եւ Կորեայի Հանրադատության կողմից դրանց աջակցության հնարավորությունները: Կորեացիները երկն մեր մասնագետներին ներկայացրին իրենց երկրում ներդրված գնումների «Կոնեքս» էլեկտրոնային համակարգը, որից հետո տեղի ունեցավ մամուլի ասուլիս:

Բացելով մամուլի ասուլիսը, ֆինանսների եւ կրոնիկայի նախարարության ղեկավարները վարչության ղեկավարին Կարեն Բուրջանյանը նեցք, որ իրենք ուսումնասիրում են այլ երկրներում թեթևակամ գնումների բնագավառի դրական փորձը եւ ձգտում դա օգտագործել մեզ մոտ: Ըստ վարչության ղեկավարի, Հարավային Կորեայի ղեկավարների համակարգը աշխարհում լավագույններից է:



Ներկայացնելով Կորեայի «Կոնեքս» ղեկավարների էլեկտրոնային համակարգը, Յոնգ Սին Կիմը հայտնեց, որ ղեկավարների ամբողջ գործընթացը, սկսած մրցույթների հայտարարություններից, հայերի ստացումից, մինչեւ մրցույթի արդյունքների ամփոփումն ու գործարի կայացումը կասարվում է մեկ կայքէջում: Համակարգը ներդրվել է 2001

«բավականին լավ», նրանց ասում են ավելացնելով, որ մեկնելու եւ գնումների էլեկտրոնային համակարգ ներդրելու խնդիր կա:

Հայաստանում էլեկտրոնային գնումների համակարգ ներդրելու մասին, ըստ Կարեն Բուրջանյանի, Հայաստանի կառավարությունը ընդունել է ռազմավարություն: Նախատեսվում է համակարգը ներդրել երեք տարվա ընթացքում երեք փուլով: Առաջին փուլը նախատեսված է երկրի փոլը մյուս գնումների ավտոմատացումը: Սակայն նախարարության վարչության ղեկավարը, որ փորձելու են համակարգը ավելի ռոն ներդրել: Ներկայումս տեղեկատվական տեխնոլոգիաները գնումների մեր համակարգում սահմանափակ են կիրառվում: Կայքէջում միայն մրցույթների մասին տեղեկություններ են հրատարակվում:

Կարեն Բուրջանյանի հավաստմամբ, հունվարին 40 մլրդ դրամի գնումներ են կասարվել, եկող ամսին կներկայացվեն ես 30 մլրդ դրամի հայտեր: Նման մեծ ծավալի հայտերի եւ գործարքների առկայությունը նա բա-

ցարեց այն հանգամանքով, որ երկրի նախագահի կողմից հրահանգ է եղել նվազագույնի հասցնել մեկ աղբյուրից գնումների ձեւը:

«Ազգի» հարցը հետեւյալն էր. «Երկրի նախագահի խիստ գնահատականի եւ արժանացել մրցույթների մասնակիցների միջին թիվը, որը մեկ մրցույթի համար կազմում էր 1-2: Որքան է կազմում այդ թիվը հիմա»: Հինգամսեկի եւ կրոնիկայի նախարարության գնումների վարչության ղեկավարը, դասադարձելով այդ հարցին, տեղեկացրեց, որ անցյալ տարվա արդյունքներով, մրցույթների մասնակիցների միջին թիվը 4 է, իսկ որոնք դեմքերում հասնում է 10-ի: Ասվածին ղեկավարների գործակալության ղեկավարը, որ վերջինս վերաբերում է հասկադես շինարարության իրականացման մրցույթներին: Ոլորտի դասադարձանությունը նեցքին նաեւ, որ մրցույթների մասնակիցների թիվը ընդլայնմանը նդասել է իրենց իրականացրած լայնածավալ ֆարգազական աշխատանքը զանգվածային լրագրամիջոցներով:

ԱՐԱ ՄԱՏԵՐԵՆՅԱՆ



Հետաքննող լրագրողների «Ռեզիոն» կենտրոն

Հողվածները տրամադրվում են «Կոնսոլիդացիոն միջոցառումներ» ծրագրի շրջանակներում «Conciliation resources» կազմակերպության աջակցությամբ և բիսանական կառավարության ֆինանսավորմամբ: Հողվածագրերի սեսսիաները կարող են չհամընկնել խմբագրության սեսսիաների հետ:

Հայաստանում հեռուստակայանները խնամֆով վերահսկվում են

Տարգազրույց մշակութաբան Տրաշ Բայադյանի հետ

- Հայաստանում կա՞ խոսքի ազատություն, ՉԼՍ ապարտեզում ի՞նչ տեղ են զբաղեցնում էլեկտրոնային լրատվամիջոցները, հանրային հեռուստատեսությունը:

- Խոսքի ազատություն ինչ-որ իմաստով կա, ինչ-որ իմաստով՝ ոչ: Ընդդիմադիր մամուլը լիակատար ազատություն չունի, հեռուստակայանները խնամֆով վերահսկվում են... Յուրաքանչյուր որոշակի իրադրության դեպքում մեք կարող ենք դատարարություն անել խոսքի ազատության վերաբերյալ: Մայրենի լեզուն ինչ-որ տեղի վրա է դրվում, որի հետևանքով մեք կարող ենք փոխվել որոշ իրավիճակներում: Եթե մեք արտահայտվելու ազատության առումով համեմատենք հանրային հեռուստատեսությունը ու ռադիոն, ապա հստակ տարբերություն կգտնենք մեք: Կա միայն ռադիոն ավելի ազատ է և ֆինանսավորվում է հինգերորդ մասով, քան հեռուստատեսությունը: Մանավանդ որ հանրային ռադիոյով հեռարձակվում են «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդումները, որը մեք սահմանափակում ենք չունի և իշխանությունների վերահսկողությունից դուրս է: Պատճառը հասկանալի է. ռադիոյի ազդեցության չափն անհամեմատ փոքր է:

Ես իհույսով եմ, որ վերջին միջոցառման ընթացքում ռադիոյի և հեռուստատեսության ցուցիչները և ցուցադրումների նկատմամբ գործադրված բռնությունները լրատվամիջոցները «Ռադիոլուր» դեմ անվտանգ լրագրողները ինձ ռադիոլուրիստիստի համար անհարմար զգալու չափ ստան էին: Դա նաեւ զավեցական էր, քան որ այդ լրատվությանը հաջողում էր «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդումը, որից մեք իմանում էինք միայն հակառակ բաները: Հիմա «Ռադիոլուրում» ավելի ազատ են արտահայտվում, թեպետ սահմանափակումներ էլ կան: Չեմ բացառում, որ, փորձելով իրադրության սրվելու դեպքում, իշխանությունների վերահսկողությունը ավելի կմեծանա, և խոսքի ազատությունը կդադարի:

Այն ժամանակից ի վեր, եթե «Ա1+»-ը զրկվեց եթերից և մինչ օրս չունի հեռարձակելու հնարավորություն, իշխանություններն ամեն զնով փորձում են էլեկտրոնային լրատվամիջոցները, և առաջին հերթին՝ Հանրային հեռուստատեսությունը, որն ամենամեծ լատարան ունի, դառնի իրենց հսկողության ներքո: Ուստի, Հանրային խոսքի ազատությունը ինչ-որ փոքր մասով է հասնում բնականորեն վերահսկվում է «Հայլուր» լրատվական ծրագրով, որն այժմ էլ ընկնում իրադրությունների մեկնաբանության միջոցով: Այս միջոցառումները իրենց հսկողությունը և ամենաարագ ձեռնարկ, և ձեռք է բերվում ամենաարագ միջոցների օգտագործմամբ: Ինչ-որ բաներ լրատվության մասնելուց ու թեռատացումից մինչև արդարացի վերահսկում, լավ կատարված մոնիթինգ միջոցները կան: Այս կամ այն գործի հասցեին արվող թափանցիկ ակնարկների և այլ հնարների հետ զուգորդվող հեղանակներ, օրինակ, լատարանի համար սահման է որոշակի մեկնաբանող և ուղղորդող է, ի վերջո, զննահատուկ նշանակություն:

Հանրային հեռուստատեսությունում արտահայտության ազատությունը սահմանափակվում է նաեւ ամենափոքր կոնցենտրացիայով և ժամանցային, զվարճալի ծրագրերով հագեցած լինելու դաժնառով: Տարիների ընթացքում այս մոտեցումը ձեռնադրել է մի «դոկտրին» կամ դոկտրին, որը, իմ կարծիքով, բոլորովին հարիւր չէ հանրային հեռուստակայանին, որ կոչված է բավարարելու հասարակության տարբեր խավերի դաժնանքները:

Էլեկտրոնային տեղեկատվամիջոցները վերահսկելու իշխանության ջանքերի միակ դրական հետևանքն այն եղավ, որ ազատ արտահայտվելու հնարավորություն ունենալու համար բազմաթիվ տեղեկատվամիջոցներ ստեղծվեցին ինտերնետում: Իհարկե, ինտերնետային տարբերակներ ունեն նաեւ լրատվամիջոցները, որ հարկավոր են հեռուստատեսության տարբեր խավերի դաժնանքները: Հավաստի վիճակագրական տեղեկությունների բացակայության միջոցով կարելի է միայն թվել, որ սրանց հասարակական-սոցիալական նշանակությունը չնչին է, որի հիմնական դաժնառով

ինտերնետի սահմանափակ մասշտիվությունն է:

Գուցե տարիներից հինգի, բայց արտահայտության և հավաստի տեղեկություն ստանալու ազատությունը սահմանափակող հանգամանք կարող են լինել լրագրողի անբավարար գործադրությունը ու տեղեկատվությունը: Լրագրողի լեզվի և տրոլի որակների դաժնանակությունը կարող է հասնել ծայրահեղ չափի: Լրագրող կարող է ունենալ իր «ոճը» և ստեղծագործությունը, լրագրողը՝ իր «ակնոցը», որը նաեւ թույլ է տալիս տեսնել ինչ-որ բաներ և չտեսնել ուրիշ բաներ, բայց անհրաժեշտ արագությամբ նյութ դաժնաստել...

Չմոռանալ, սակայն, որ տեղեկատվամիջոցների ազդեցությունը կախված է ոչ միայն այն բանից, թե ինչ է ինչդեպ և հաղորդվում, այլև այն բանից, թե լատարան ինչդեպ է ընկալում այդ ամենը: Այսինքն՝ չդիմեք էլ չափազանցել ընկալողի անմիջակատությունը, որ, իբր թե, նա ընկալում է հենց այն, ինչ հաղորդվում է: Հիմա մեղայի տեսություններում և ուսումնասիրություններում մեք տեղ է հասկացվում ընկալման գործընթակ, տեղեկատվական, մտայնության արտադրման տրամադրանքները: Լատարանի ընկալման մեք, կրթության և սոցիալական դաժնանակության, ինչդեպ նաեւ այլ հանգամանքներով դաժնանակողված՝ կարող են բազմաթիվ երկմասություններ ավելանալ: Այդ առումով չդիմեք էլ գերազանցաբար մարդկանց մատուցողությունը կամ կարծիքները ձեռնադրելու որոշ տեղեկատվամիջոցի կարողությունները: Տեղեկատվամիջոցները գործում են բարդ սոցիալական համակարգում, որը դրանց «մեխանիզմ», ուղեծրի վրա կարող է ավելացնել հարցական նշաններ, ներմուծել անորոշություններ, երկմասություններ և թյուրմեկնումներ:

- Ինչդեպիսիք է հարաբերակցությունը էլեկտրոնային և տրագրող, իշխանաժե, ընդդիմադիր և անկախ լրատվամիջոցների միջև:

-Մի բան է, եթե խոսում ենք իշխանաժե մամուլի մասին, որտեղ խոսքի ազատությունը սահմանափակվում է իշխանությունները կամ իշխանամիտության հանգամանքով, այլ բան է, եթե խոսքի վերաբերում է ընդդիմադիր կամ անկախ լրատվամիջոցներին: Այստեղ նույնպես սահմանափակող գործոններ կան: Ընդդիմադիր լինելը չի նշանակում ունենալ ազատ խոսք: Իհարկե, իշխանության վերահսկողությունից դուրս լինելը լրագրողի ազատության հնարավորություն տալիս է եթեմն լիակատար, եթեմն ինչ-որ փոքր մասով, որ իրեն ազատ կամ անկախ համարող որեւէ տեղեկատվամիջոցի լրագրողի համար նույնպես կան տարբեր թեմաներ՝ դաժնանակողված տարբեր հանգամանքներով: Տեսնական ձեռնարկներ, փորձեր, հարաբերական համակարգում ու հակակարգում է այլն: Դրանք կարող են բացահայտ չեղել, բայց եթե ուզենան, օրինակ, թերթը մի փչ երկար ժամանակ կարողավ կարող են գտնել նա համակարգում ու հակակարգում: Եթեմն ազատությունը կարող է իշխանությունների կամ ուրիշ մեկին հայտնելու ազատություն լինել, ոչ թե խոսքի ազատություն:

Եթե տրագրող մամուլի, գուցե ոչ դեպքում տեղեկատվամիջոցների նկատմամբ, իշխանությունը վերահսկողություն չունի, ապա դաժնառով այն է, որ տրագրող լրատվամիջոցների լատարանը և հնարավոր ազդեցությունը լիակատար ավելի փոքր է: Այդդեպ և ամեն տեղ, դաժնառով Հայաստանում դա ծայրահեղ չափերի է հասնում: Նույնիսկ զարգացած երկրներում, անգամ ամենամեծ տրամադրությունների դեպքում, մամուլը համեմատելի չէ հեռուստատեսության հետ:

Ինչ վերաբերում է Հայաստանի ռադիոկայաններին, ապա դրանք գրեթե ամբողջովին կոնցենտրացիայով են կամ ունեն մտայնության բնույթ: Ուստի, այս դեպքում իմաստ չունի մեք արվել խոսքի ազատություն հարց:

Ես արդեն անդրադարձա ինտերնետային տեղեկատվամիջոցների զարգացման փաստին: Արժե ավելացնել, թերեւ, որ դրանք հրատարակվում են նաեւ օտար լեզուներով և ավելի մեծ լատարան ունեն արտերկրում այդպիսով ավելի բազմազան և հավաստի տեղեկատվություն հասցնելով ոչ միայն օտարերկրացիներին, այլև մեծաքանակ հայկական սփյուռքին, ինչը կարող է և ազդեցություն ունենալ ներքին կարգավիճակի վրա:



Տրաշ Բայադյան

րող է և ազդեցություն ունենալ ներքին կարգավիճակի վրա:

- Ներկայումս խոսքի ազատությունը սահմանափակվելու առումով ձեռնադրվում են ձեռնարկվում լրագրողների, խոսքի ազատության նկատմամբ:

- Էլեկտրոնային լրատվամիջոցների դեպքում վերահսկողություն իրականացվում է լատարանով թեմաների, հրավիրվող մարդկանց ընտրության և այլ հարցերում: Ինչ վերաբերում է տրագրող մամուլին, որտեղ կան ընդդիմադիր կողակցությունների լրատվամիջոցներ, թերթեր, այստեղ իշխանությունների վերահսկողությունը կամ ձեռնարկ կարող է իրականացվել տարբեր ձեռնարկով: Վերահսկողությունը կարող է իրականացվել լրագրողի կաշառելու միջոցով, որտեղից նա չգրի այսինչի մասին կամ հարցազրույց անի այսինչի հետ և կամ էլ գրի դաժնառով սխալ տեղեկություններ: Բնականաբար, կան ավելի կոչ մեթոդներ՝ վախեցնելուց մինչև ամենակոչիստ բռնությունների կիրառումը: Տարատեսակ ձեռնարկներ կարող են կիրառվել ոչ միայն լրագրողի, այլև լրատվամիջոցի նկատմամբ:

Ինչդեպ հասարակության բոլոր խավերում, այնպես էլ լրագրողների մեք կարող են լինել և կաշառվողներ, և դաժնառովներ: Իր հերթին, տեղեկատվական դաժնառովներ են տեղեկատվամիջոցների սեփականատերեր, լրագրողական վերնախավ, «դոկտրինային» և այլն: Չդիմեք էլ լրագրողներին դաժնառովները ազատ խոսքի լրատվամիջոցի տրագրող, ինչդեպ չդիմեք էլ մոռանալ, որ խոսքի ազատությունը արժանաբար գաղափարախոսություն է, որի հետևանքում կանգնած են որոշակի ուժեր և անի: Դրա տեղական նշանակությունը միայն չէ, որ միայն է, քան որ ձեռնարկվում է լիակատար լայն դաժնառով, քան իշխանություն-հասարակություն, իշխանություն-ընդդիմություն փոխհարաբերությունների ազդալիստ շրջանակներում:

Արտահայտության ազատության նկատմամբ վերահսկումը իրականացվում է առավելապես վարչական և տեսնական միջոցներով: Անհնարաբար ռադիո և հեռուստակայանները կարող են զրկվել համախառնությունից: Ընդհակառակը, Հեռուստատեսության և ռադիոյի ազդալիստ համեմատողը կարող է փոխհասցեի միջոցով լրատվությունը աչք փակելով սկսել տեղեկատվամիջոցի կատարման խախտումների վրա (ստեմ գովազդի ծավալի և թեմաների հետ կաղված):

Ջանի որ հեռուստակայանների տեղեր սովորաբար ունենում են նաեւ ուրիշ թիզներ (մասնավոր հեռուստակայանների մեք մասը, հավանաբար, անհրաժեշտ է), ապա հեռուստակայանը վերահսկվում է սկսել թիզները վերահսկելու միջոցով: Մի խոսքով, վերահսկման եղանակները լիակատար են:

- Կարծիք կա, որ մեք երկրում, ըստ էության, լրատվամիջոցները հասարակական կարծիք չեն ձեռնարկում: Եթե դա այդդեպ է, ուրեմն ինչդեպ են իշխանությունները, փորձելու և ուրեմն լրատվամիջոցների՝ իրենց հասցեին արված մեքադաժնառով նյութերը հիվանդագին ընդունում:

- Սոցիոլոգ Պիեռ Բուրդյուս մի հոդված ունի այս մասին, որի հենց վերնագիրը թղթում է. «Հասարակական կարծիք գոյություն չունի»: Նա թղթումներից մեկը կարելի է վերաբարդել այսդեպ. այն, ինչ մեք համարում ենք հասարակական կարծիք, մի բան է, որ իշխանու-

թյունը կամ որեւէ այլ ուժ ձեռնարկում և տարածում է, որտեղից արդարացի իր հետագա գործողությունները: Հայաստանում ավելի լիակատար ընդունված է խոսքի և գործել ժողովրդի անունից: Ամեն դեպքում, ասվածից հակառակ է, որ հասարակական կարծիք կոչվածը չի կարող գոյություն ունենալ առանց տեղեկատվամիջոցների: Այնպես է, որ առանց տեղեկատվամիջոցների օգնության հասարակություն կազմող հազարավոր մարդիկ հնարավորություն չունեն նախ՝ ունենալու կարծիք մի բանի մասին, որի ակնառատ չեն եղել, ապա՝ ունենալու միասնական կարծիք: Ավելին, հասարակությունը ինչ որտեղ այդդեպ անտեղափոխելի է առանց տեղեկատվամիջոցների: Այսինքն, միայն լրատվամիջոցների օգնությամբ է, որ մեք կարող ենք կարծիք ունենալ ինչ-որ բանի մասին, որ չի նշանակում, ինչդեպ արդեն ասվեց, թե մեք անույնաբար կունենանք ինչ այն կարծիքը, ինչ լրատվամիջոցը կուզենա: Այդ իմաստով, իհարկե, հասարակական կարծիք գոյություն ունի այնպիսով, ինչպիսով տեղեկատվամիջոցները փորձում են այս կամ այն իրողության վերաբերյալ ձեռնարկել որոշակի գնահատականներ, ակնկալիքներ, և այս առումով իշխանություններն ունեն զգուշացնող բավարար հիմքեր:

Հարցի մյուս կողմն էլ այն է, որ մեք հասարակությունը լրատվական է մնալ նախադասական, որտեղ թեմ կամ երկրի դեպքով խոսքի մեք էլ լիակատար անտարակելի, որտեղ անհամաձայնությունը կամ առավել եւս ֆինանսավորումը ընկալվում է որտեղ ունենալուց նա հեղինակության նկատմամբ:

- Ինչդեպիսիք է կաղը լրատվամիջոցների ու հասարակության միջև:

- Ինչդեպ արդեն ասվեց, հնարավոր չէ հասարակություն ու տեղեկատվամիջոցներ իրարից բաժանել: Առանց տեղեկատվամիջոցների հասարակություն գոյություն չունի: Առանց տեղեկատվամիջոցների գոյություն չունեն իշխանություն ու հարաբերակատարություն, և հակառակը: Պատկերացրեք մի օրաթերթ, որը չի գրում կառավարության մայրուղի օրվա միջոց մասին, մի հեռուստակայան, որը չի լրատվում նախադասական միջոցի միջոցով (մի կողմ թողնենք մասնագիտացված լրատվամիջոցները): Մյուս կողմից՝ փորձելու որոշումների մատուցումն ու մեկնաբանությունները, թեմաներ և կուսակցական գործիչների դաժնառովները նույնպես համարեցվում են այն հեռուստակայան, որը տրամադրում է տեղեկատվամիջոցների դաժնառով: Իրադրությունների նշանակությունը և հետագա ընթացքը կարող է կախված լինել նախ, թե այն ինչդեպ կներկայացվի հեռուստատեսությամբ:

Նույնիսկ ամենաընդդիմադիր թերթը իր ֆինանսավորմամբ ինչ-որ իմաստով նախադասական է իշխանության լեզվաբանությանը: Հիշում եմ, թե ինչդեպ էին ընդդիմադիր թերթերը հեղանակվում Ազգային ժողովի ներքին դաժնառովներին՝ նախ ուղղակի միջոցով (մի կողմ թողնենք մասնագիտացված լրատվամիջոցները): Մյուս կողմից՝ փորձելու որոշումների մատուցումն ու մեկնաբանությունները, թեմաներ և կուսակցական գործիչների դաժնառովները նույնպես համարեցվում են այն հեռուստակայան, որը տրամադրում է տեղեկատվամիջոցների դաժնառով: Իրադրությունների նշանակությունը և հետագա ընթացքը կարող է կախված լինել նախ, թե այն ինչդեպ կներկայացվի հեռուստատեսությամբ:

ՉԼՄ-ները ձեռավորում են հասարակական կարծիք

Տարգազրույց «Թուրան» տեղեկատվական-վերլուծական գործակալության նստին, «Խոսքի ազատության պաշտպանության» Կոորդինացիոն խորհրդի նախագահ Մեխան Ալիեյի հետ

«Ադրբեջանում կա՞ խոսքի ազատություն»:

Ադրբեջանում խոսքի ազատություն կա զուտ ձեռակառուցում, այնուամենայնիվ, որևէ կերպ «Յեռուստանության մասին» եւ «Չանգվածային լրատվության միջոցների մասին» օրենքները: Բայց մեծ հարց է, թե ինչ չափով է հաջողվում իրականացնել լրագրողների՝ այդ օրենքներում ամրագրված իրավունքները, մասնավորապես՝ տեղեկատվություն ստանալու իրավունքը: Հետեաբար, բառի լայն իմաստով Ադրբեջանում չկա խոսքի ազատություն: Այսօրվա դրությամբ հայրենական ՉԼՄ-ներն ունեն բավական սահմանափակ միջոցներ, եւ այդ դասակարգված առաջնությունը եւ յուրաքանչյուր փակ եզրան: Օրինակ՝ լրագրողին տարբեր տեղեր գործուղելու, երկու կասարկող տարբեր իրադրությունների վերլուծության վրա ազդեցություն, լրագրողական հետախույզումների համար ֆինանսական հնարավորությունների բացակայությունն անդամաճառ ազդում է տղազրկող նյութերի մակարդակի վրա: Այդ ամենը հանգեցնում է այն բանին, որ լրագրողի նկատմամբ ընթերցողական հետախույզումը մեծ է, եւ արդեւանական տղազիւր լրատվամիջոցները լուրս են տեսնում ընդամենը մի քանի հազար տղախույզող: Բնականաբար, այդտիպի ոչ մեծ տղախույզողներից ստացվող տղախույզող նյութերն մեծ է: Ինչպէս տեսնում ենք, երբ փակվում է: Այդ փակ եզրանը կարելի է բացել գովազդի օգնությամբ: Աշխարհում ոչ մի տեղ թերեւ չեն գոյատեւում տղախույզողի հաշիւը, այլ՝ գովազդի, որի առկայությունը հանգեցնում է հրատարակության ինքնաճանաչման: Բայց հենց այստեղ է ժամանակակից արդեւանական լրագրության գլխավոր խնդիրներից մեկը: Ընդհանուր առմամբ, ըստ մեր հավելումների, բոլոր արդեւանական ՉԼՄ-ներում գովազդի վրա ծախսվում է մոտ 25 միլիոն դոլար: Դրանից մոտ 2 միլիոնը բաժին է հասնում տղազիւր մամուլին, իսկ մնացածը՝ էլեկտրոնային լրատվամիջոցներին: Այս չնչին գումարները բնավ չեն նոյապատում հայրենական ՉԼՄ-ների խնդիրների լուծմանը: Ինչպէս տեսնում ենք, արդեւանական լրատվամիջոցները շատ խնդիրներ ունեն:



հեռուստատեսությունը բացել առայժմ չի հաջողվում: Համեմայն դեպք 2005 թվականին անկախ լրագրողները փորձեցին հիմնել իսկապես անկախ հեռուստատեսություն, բայց այդ նախաձեռնությունը ստղայվեց իշխանությունների կատաղի դիմադրության դասձառով, որով փոխեցնում են, որ երկրի բնակչությունը զանգվածաբար եւ կանոնավոր ձեռով կատարեալ տեղեկատվություն:

«Ինչպիսի՞ն է հարաբերակցությունը էլեկտրոնային եւ տղազիւր, իշխանամետ, ընդդիմադիր եւ անկախ լրատվամիջոցների միջեւ»:

Սկսեմք հեռուստատեսությունից: Այսօրվա դրությամբ Ադրբեջանի իշխանությունները վերահսկում են բոլոր հայրենական ալիքները: Մինչեւ վերջերս որոշակի անկախություն ունենալու ձգտում դրսևորում էր ANS հեռուստակայանը, բայց մեծ է շահ կազմեց, որ դա վերջացավ հեռուստակայանի փակմամբ: Այժմ նա հեռարձակումը վերսկսել է, բայց մասնագիտորէ տեղեկատվության բնույթը նկատմամբ փոխվել է դեմոկրատիկ: Իսկ ընդդիմադիր եւ իշխանամետ տղազիւր ՉԼՄ-ների համակարգը հարաբերակցությունը հետեւյալն է. 2 ընդդիմադիր լրատվամիջոցներին բաժին են ընկնում 10 իշխանամետներ: Ինչ վերաբերում է անկախ տղազիւր միջոցներին, ապա դրանց համակարգը Ադրբեջանում չնչին է, եղածներն էլ գործում են ինքնագրախույզումային դասակարգում: Ինչ վերաբերում է իշխանական եւ սուր թեմաներից եւ արտախույզողներից: Սա կապված է այն բանի հետ, որ այս ՉԼՄ-ները վախեցնում են գրվել գովազդի թեկուզ չնչին քանակությամբ: Բացի դրանից, վերջերս ծեծի են ենթարկվել նաեւ անկախ ՉԼՄ-ների լրագրողներ, ինչը հանգեցրել է այն բանին, որ իրենց հրադարակումներում նաեւ դարձել են ավելի զգուշավոր:

«Ներկայումս խոսքի ազատությունը սահմանափակելու առումով ճնշում գործադրելու ինչպիսի՞ միջոցներ են ձեռնարկվում լրագրողների նկատմամբ»:

Այդ ձեւերը շատ են: Օրինակ, Տարիֆային խորհրդի արդեն իրականացված որոշումը, որը մի քանի անգամ մեծացրեց օգտագործվող էլեկտրականության, բեռնափոխ եւ գազի գները: Սա հանգեցրեց կյանքի համար անհրաժեշտ բոլոր արդարությունների ու ծառայությունների գների աճին: Մեծացան նաեւ ՉԼՄ-ների ծախսերը: Որոշ ՉԼՄ-ներ փորձում են գոյատեւել իրենց տղաբերականի գինը բարձրացնելու հաշիւով, բայց սա հիշ է ընթերցողների համակի կրճատման վտանգով: Բացի այդ, մեծ է հաշիւի առնել եւ այն, որ լրագրողները, որով այս անբեռնակայելի տղայնամներում հնարավորություն են գտնում ոչ միայն գոյատեւելու, այլեւ ընթերցողների արդարությունները գրագեց, ճգրգեց եւ ճգնաճգնի վերլուծություններով ու հետախույզումներով, հետախույզումներով են իշխանությունների կողմից:

Դա կարող է կատարել դասակարգված միջոցով, որով ընդունվում են որոշակի մակարդակով եւ յուրաքանչյուր մեղադրական ակտ են լրագրողների դեմ: Այդ գործողությունների վերջնական նոյապատելը լրագրողից լիցենզիան վերցնելու եւ այն փակելու է: Եթե դա չի օգնում, ապա իշխանությունների համար անցանկալի լրագրողներին նախ տղառնում են, ապա ծեծում են եւ վերջապես՝ տղառնում: Ինչպէս տեսնում ենք, Ադրբեջանում առկա են խոսքի ազատության վրա ազդելու բոլոր մեխանիզմները: Բայց ամենատարախիտն այն է, որ առաջիկա տարիներին չի նախատեսվում ոչ մի փոփոխություն դեմոկրատիկ: Ես փոփոխություններ չեմ ակնկալում ՉԼՄ-ների՝ ինքնաբավական մակարդակին հասնելու հարցում: Իսկ քանի դեռ Ադրբեջանում չկա ինքնաբավական մակարդակով եւ ինքնաբավ մամուլ, խոսքի ազատության մասին խոսելու ավելորդ է: Ինչ վերաբերում է լրագրողների նկատմամբ կիրառվող ճնշումներին, ապա ես չեմ կարծում, որ այս տարի դրանց թիվը կղաղկալի:

«Կարծիք կա, որ մեր երկրում, ըստ էության, լրատվամիջոցները հասարակական կարծիք չեն ձեռավորում: Եթե այդպէս է, ուրեմն ինչո՞ւ են իշխանությունները, առաջապահում, լրատվամիջոցների իրենց հասցեին արված նմադասական նյութերը հիվանդագին ընդունում»:

Ես համաձայն չեմ, որ իբրեւ թե ՉԼՄ-ները հասարակական կարծիք չեն ձեռավորում: Այդ, հայրենական ՉԼՄ-ները հսկայական քանակությամբ խնդիրներ ունեն, բայց, չնայած նրան, մեր երկրում հենց լրագրությունն է ձեռավորում հասարակական կարծիք: Այլ կերպ չէր էլ կարող լինել, քանի որ հենց մարդիկ ՉԼՄ-ներից են տեղեկատվություն ստանում: Բացի այդ, եթե չլիներ հասարակական կարծիքի վրա լրատվամիջոցների ազդեցության հանգամանքը, ապա Ադրբեջանի իշխանություններն այդ քան ռիսկո ճնշում չէին գործադիր՝ ինչպէս ֆիզիկապես, այնպէս էլ սենսապետն ուղերթով դեռեալ ոսի վրա մնացած այն լրատվամիջոցների ձեռները, որով չեն դարձել կառավարամետ: Հավասարեց, Ադրբեջանի իշխանությունները, որով հսկայական ջանքեր են գործադրում ազատ խոսքը ճնշելու համար, շատ ուղախույզողներին, եթե մեր երկրում ոչ միայն չլիներ ազատ եւ ընդդիմադիր մամուլի մնացողները:

«Ինչպիսի՞ն է կապը լրատվամիջոցների ու հասարակության միջեւ»:

Ուղիղ: Մեր էլեկտրոնային ՉԼՄ-ները հեռարձակում են լրատվական եւ վերլուծական հարկողություններ, որով դիտում են հեռուստատեսողները, իսկ տղազիւր լրատվամիջոցները հրադարակում են լրատվական, վերլուծական, ռեպորտաժային նյութեր, որով նախատեսված են ընթերցողների համար: Այլ հարց է, թե մեր ժողովուրդը որևէ կերպով կատարում այս կամ այն ՉԼՄ-ին: Մեր ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ հասարակության վստահության մակարդակը անկախ են ընդդիմադիր ՉԼՄ-ների նկատմամբ քան ավելի բարձր է, քան տեղաբնակների նկատմամբ: Իշխանությունը հսկայական է այդ բանը, ուսի ձեռնարկում է ամեն բան, որով երկրի իսկապես փոխազդեցությունը անկախ եւ ընդդիմադիր մամուլի եւ բնակչության միջեւ: Առայժմ մեմ կարողանում ենք գոյատեւել, բայց օրեցօր այդ խնդիրն ավելի ու ավելի է բարդանում:

Չորսրը վարեց ԱԶԳԵՐ ՏԱՐՄԵՌԸ

Մոսկվան առաջարկում է ստեղծել Պարսից ծոցի անվասագության համակարգ

Ռուսաստանն առաջարկում է ստեղծել Պարսից ծոցի երկրների երջանային անվասագության համակարգ: Այդ մասին հայտարարել է ՌԴ անվասագության խորհրդի փարսուղար Իգոր Իվանովը: Հենվելով ՄԱԿ-ի Անտրամերի աջակցության վրա՝ Մոսկվան մտադիր է սարածաբանական մշակել «Իրավահավասարության սկզբունքներ», դրանով իսկ թուլացնելով ԱՄՆ-ի ազդեցությունը:

Ինքնաբերական գործակալության սկսվելով, Մոսկվան արդեն դաստնադաս հանդես է եկել համադասադաս առաջարկությամբ: Իվանովի խոսքերով, երջանային կոնֆերանսում կմշակվեն սարածաբանական բոլոր դաստնությունների անվասագությունը, ինքնիշխանությունը, անկախությունը երաշխավորող միասնական սկզբունքներ, իսկ փնտրվում է իմի կողմնա՝ «Երջանային կայունության» համար:

Լիբանանը հայցում է Ռուսաստանի միջնորդությունը

Երեկ Մոսկվայում ավարտվեց Լիբանանի խորհրդարանական մեծադասության առաջնորդ Սաադ Հարիրիի (Ռաֆիկ Հարիրիի որդու) երջանային դաստնական այցը, որի երջանակներում նա բանակցել է ՌԴ անվասագության խորհրդի փարսուղար Իգոր Իվանովի, Պեթրոնայի փոխնախագահ Արթուր Չիլինգարովի հետ: Հարիրիի խոսքերով, իր այցելության գլխավոր նոյապատել է Ռուսաստանից օգնություն խնդրել Լիբանանի ներքին գործերին արտադին ուժերի միջամտությանը վերջ դնելու հարցում: Նա դժգոհություն է հայտնել Իրանի, Սիրիայի եւ Խալաբի միջամտությունից, որոնցից առաջինների հետ Մոսկվան ավանդաբար լավ հարաբերություններ ունի, ուսի կարող է ազդել նրանց վրա:

Բանանյան «Հզորլիա» արմասական խմբավորումն գլխավոր արտադին ուժավորում:

«Հզորլիա» ղեկավարությամբ շիա-իրաքոնական ընդդիմությունը դաստնական է Լիբանանի կառավարության հրաժարականը, որտեղ գերակշռում են սուննիները, այդ թվում Հարիրիի «Ալ Մուսաբբալ» կառավարության անդամները:

Իվանով-Հարիրի հանդիմումն ընթացում փնտրվել են նաեւ Ռաֆիկ Հարիրիի տղախույզության գործը փնտրող միջազգային դաստնական գործուժակության, այդ տղախույզության Սիրիայի ղեկավարության հավանական մասնակցության, Մերձավոր Արեւելի իրադարակության, ռուս-լիբանանյան հարաբերությունների հարցերը: Հարկ է նշել, որ երկուսրթի օրը Մոսկվայում նախագահ Վլադիմիր Պուտինը ՌԴ կառավարության անդամների հետ անցկացրեց խորհրդակցությունում ի թիվս այլ թեմաների փնտրել է նաեւ Մերձավոր Արեւելի իրադարակական հարցը:

Հարիրիի խոսքերով, Բեյրութում միտ էլ բարձր են գնահատել Ռուսաստանի փաղափակ աջակցությունը եւ նա կարեւոր դերը Մերձավոր Արեւելում:

Կուրալի հեռուստատեսությունը ցուցադրել է Ֆիդել Կաստրոյին



Վերջին երեւ ամսում առաջին անգամ Կուրալի հեռուստատեսությունը երեկ ցուցադրել է հիվանդանոցում բուժվող նախագահ Ֆիդել Կաստրոյին, ինչպէս նաեւ նրան այցելած Վենեսուելայի նախագահ Ուգո Չավեսին:

Ֆրանսիացի ընտել է, որ 10 ռոտեանոց ռեպորտաժը նկարահանված է հունվարի 29-ին: Կաստրոյի սեւեւ այս անգամ անհամեմատ լավ է, քան երեւ ամիս առաջ ցուցադրված սեւաժողովներում:

2006 թ. հուլիսի 1-ին ծանր վիրահատության ենթարկվելուց հետո Ֆիդել Կաստրոյի իր լիազորությունները ժամանակավորապես փոխանցեց Կրեմեր Եղորդը Ռուսիին:

Երեկ ցուցադրված հանդիման ժամանակ Կաստրոյ Չավեսին հայտարարել է, որ հանում իր առողջության մղվող «ճակատամարտը սա-

նուլ չի սրված»: Ըստ Ֆրանսուրեսի, նա Չավեսին նույնիսկ համարում է իր փաղափակ ժառանգորդը:

Ուգո Չավեսի խոսքերով, Կաստրոյի վիճակը լավ է: Հանդիման ընթացում իրեն փնտրվել են «կայսերական վստահներ» (այսինքն ԱՄՆ-ի) հարցը, խոսել լաիկանների կան երկրների դաշինք ստեղծելու ծրագրի, ինչպէս նաեւ արդյունաբերական եւ առեւտրական նախագծերի մասին:

Վենեսուելայի նախագահը Ֆիդել Կաստրոյի մեծիմ ընկերն է եւ նրան համախ է այցելում հիվանդանոցում: Ինչ վերաբերում է Կաստրոյի առողջական վիճակին, լրատվամիջոցները տղաբերաբար հաղորդում են դրա վստահացման մասին, բայց Կուրալի իշխանությունները մեծապես հերքում են նման լուրերը: Գ. Բ.

